

Ne sprašuj, kje sem bil, ampak kam grem

Ura je devet zjutraj. Sonce in minus šest stopinj. Iz sprejemne pisarne na sedežu podjetja Riko v ljubljanski Šiški veje delovno vzdušje. V ozadju glasba. Janez Škrabec, človek, o katerem pravijo, da s svojim delovanjem v poslovnem svetu vleče Slovenijo iz provincialne zatohlosti in dobro razume, da so ekonomija, znanost in umetnost lahko povezane v slogi, ponudi sveže rogljiče iz slaščičarne Zvezda, kavo ter pravilno zazna namig, da je treba ob zgodnji uri spiti nekaj, kar zdravo dvigne pritisk. Šampanjec. Krug. Najboljši. Predvsem pa je Janez Škrabec nekdo, ki mu kljub izjemnim poslovnim uspehom doma in v tujini uspeva ohranjati temeljni človekov čut. Na televizijskem zaslonu poročila. Ruska, kakopak. Nekoliko kasneje pove, da se je v Rusijo zaljubil zaradi

Hollywooda in Doktorja Zivaga. Omarja Sharifa je tudi osebno spoznal. Strinjala sva se, da so begave Egipčanove oči že takrat, na pragu njegovih štiridesetih, ko je sprejel glavno vlogo v tem filmu, izvrstno odrazile nedoumljivost slovanske duše.

Tekst: **JELKA NOVAK**

Foto: **MATEJA JORDOVIČ POTOČNIK**

Seks je ultimativni užitek. Takoj za njim so otroci, njegov produkt, je pred kratkim povedal eden od znanih Slovencev. Bi se strinjal? »Zelo sem vesel za človeka, ki tako razmišlja. Sam imam drugačne prioritete,« se resno loti odgovora. »Oziroma življenje me je drugače naredilo. Ampak vedno pravim, naj živi sto cvetov!« je prostodušen. Zazvonil prvi telefon. Joc Pečecnik. Smeh in kratek pogovor. Torej, katere ženske so ga, poleg Slovenk in Ribničank, najbolj fascinirale? »Aha, poleg Ribničank? Ta je pa dobra. Zelo težko kategoriziram. Recimo Naomi Campbell se mi zdi fantastična na fotografijah, kar pa še ne pomeni, da bi me lahko očarala kot oseba, v živo. Ker ima fascinacija nad zunanostjo zelo kratko dobo trajanja, me zares očarajo osebne atrakcije. Zame je pomembna energija, ki jo oseba izžareva, pa pozitivna naravnost, osebne kvalitete. Še danes me fascinira prizor iz filma Angleški pacient, ko Ralph Fiennes nese ranjeno Kristin Scott Thomas v Jamo plavalcev in ji objubi, da jo bo, ne glede na vse, prišel iskat, rešiti. Fasciniralo me je, da ni niti za trenutek podvomila, da ga ne bo nazaj. In je prišel, čeprav je bilo zanjo že prepozno. Zaupanje z nekom, ki ti ne vzbuja kar naprej občutka krivde, je nekaj, kar mi vzbuja radost.

Stran / Page: 21

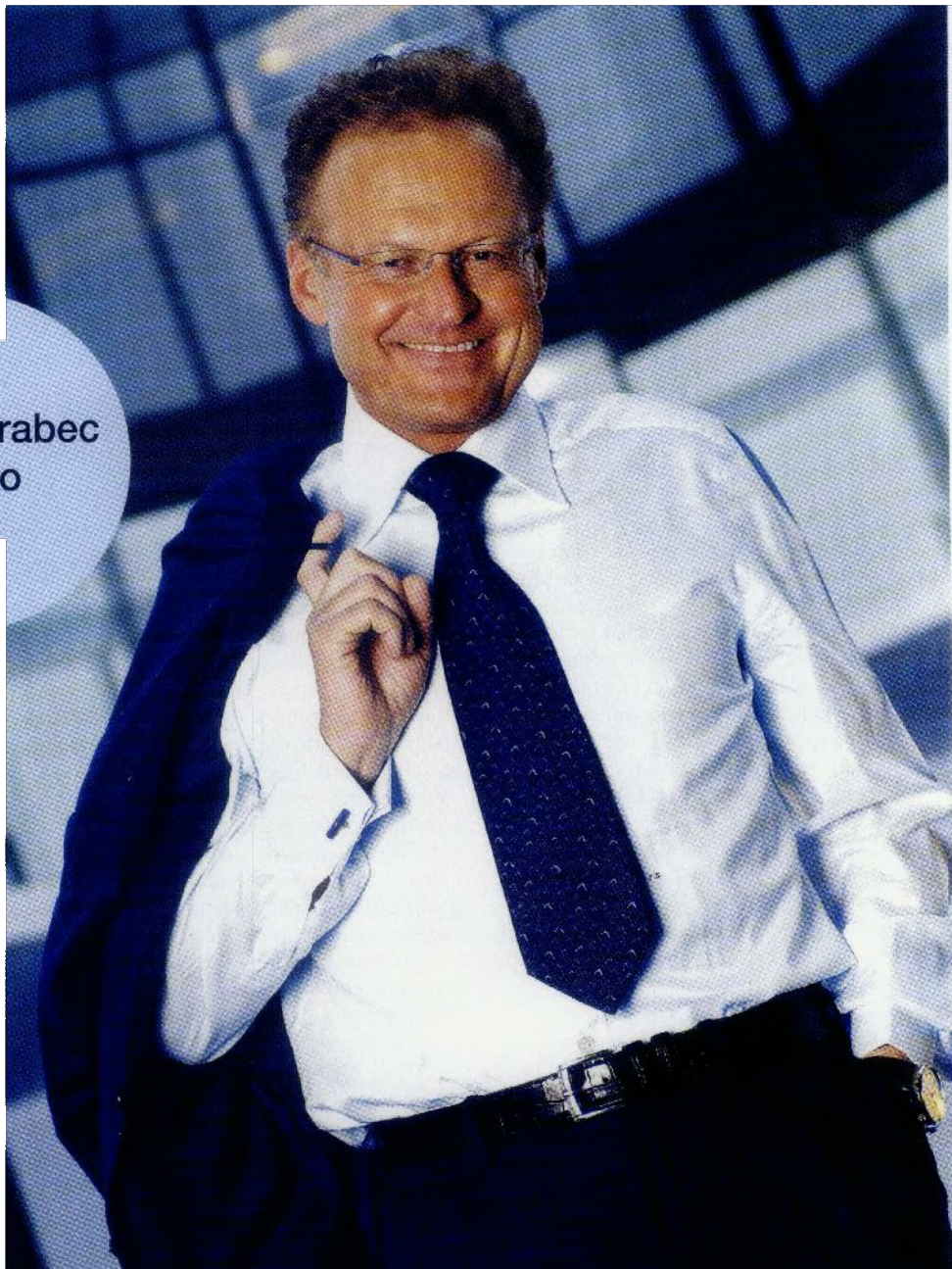
Doseg / Reach: 132000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1003 cm²

2 / 4

Janez Škrabec
– Riko

• Brezpogojno zaupanje. Če bom sedaj rekel, da sva z ženo razvila prav tak odnos, bo zvenelo preveč osladno, a ne?«

Odesa. Nekako se zapleteva v klepet o Črnem morju in takrat se spomni na Odeso. Začne pripovedovati o tem mestu, ki se mu zdi edinstveno. »Nikjer se še nisem počutil tako sproščeno kot v tem piktoresknem ukrajinskem mestu na obali Črnega morja. Popolnoma boemsko. Od tod izhajajo mnogi umetniki, pisatelji, naj omenim slavna Ilfa in Petrova, igralci ... Je kot Pariz v malem. Gledališča, opera. Židje, Francozi, Turki ... Pa arhitektura tega mesta, slavno stopnišče, na katerem je nastal sloviti Eisensteinov prizor z otroškim vozičkom ... Vse je pomešano. Poznate pesem Odesi, ki jo poje Mihail Šufutinski v izvorniku, v slovenskem jeziku pa Vitalij Osmačko ob spremljavi Simfoničnega orkestra?« V nekaj minutah jo že

poslušava. Sredi Ljubljane Odesa. Je lepota stvar popolne skladnosti ali nasprotij? Za trenutek pomolči, kot da bi kolebal, kaj izbrati. »Lepota je v skladnosti. Vsaka stvar ima dva pola, lahko popolnoma različna, celo nasprotujoča si. Vendar skupaj lahko delujeta tudi skladno, s slutnjo harmonije. A kot vemo, harmonija ni nikoli dosežena. In tako je tudi prav.« In nato sam postavi nekaj vprašanj, na katera težko odgovorimo. Glede na to, da je vedno brezhibno urejen, vprašamo, kaj po njegovem odlikuje vrhunsko poslovno obleko. »Danes se kršijo vsa pravila. Naj povem, da je moj osebni stil precej konzervativen. Prag tolerance se mi je že tako dvignil, da ... Popolnoma sem že abstrahiral, kako je nekdo oblečen.« Lahko abstrahiraj, kako je oblečena ženska? »Če parafraziram Coco Chanel, bi rekel, da tudi če gledam obleko, vidim žensko.«

Škrabčevina. In turizem. Spet zvonijo telefoni. In vmes pride dobra poslovna novica, ki ji je treba nazdraviti. Ga je kdaj zanimal turizem, skočiva na novo področje. »Vedno. Najprej zato, ker ponuja doživetja. Vendar ne samo krajev, tudi ljudi. Turizem tke tudi vezi med ljudmi. Ker Škrabčeva domačija ni zaprašen muzej, temveč živahno kulturno prizorišče, velja danes za eno največjih znamenitosti Ribnice. Vem, da smo z njo, njenimi programi in dejavnostjo vaškega etnološkega društva v Hrovači popestrili turistično ponudbo v okraju ter tudi tesneje povezali ljudi. Poleg nedavno odprte kovačnice smo pred kratkim kupili še eno domačijo, ki je sicer v slabem, vendar izvornem stanju. Si kar predstavljam, kako se bodo v njej, ki jo spreminjamo v mali, vendar estetsko in programsko dovršen hotel, srečevali ljudje ter pod njeno streho sklepali znanstva, morda celo prijateljstva. Fascinirajo me tudi dobre restavracije, takšne na primer, kot jo ima gospod Sirk v La Subidi. Vedno pravim, da je treba prodajati zgodbe. Velikokrat dajem zglede iz tujine, toda pogledajte, kaj so naredili vinarji iz Goriških Brd. Njihovi očetje so morda še pred dvajsetimi leti liter vina prodajali po en evro. Sinovi ga danes za sto evrov. Znajo povabiti ljudi v Brda na svoja posestva, ki povezujejo toskansko sproščenost s provansalskim šarmom. Vedo, kako fascinirati svoje goste, jim postreči ne le z izvrstno hrano, vini, temveč tudi s posebno avro, ki jo imajo Brda. Privlačnost turizma je tudi v tem, da omogoča, da svoje izdelke prodajamo dražje kot sicer. Navdušen sem bil tudi nad Williamsburgom v ameriški zvezni državi Virginija, kjer ponazarjajo življenje iz obdobja kolonizacije. Hiše so restavrirane, sto, dvesto ljudi živi tako kot nekoč. Otroci se igrajo na dvoriščih z igračami iz daljne preteklosti. Moški delajo v kovačijah, v trgovini so artikli, kakršne so uporabljali pred dvesto leti.«

Že, toda je mogoče duha dežele, ki jo obiščete, zaznati iz hotela s petimi zvezdicami? »Bom zelo iskren. Predvsem mislim, da treba tuje dežele spoznavati, ko si še mlad in sam, brez družine. Tedaj globlje doživljaš, bolj dovezetno ter si žejen novih znanstev, pa tudi manj izbirčen, kritičen ter z obilo energije za avanture. Danes redko kdo pristopi k meni na letališču in me vpraša, kako sem. Pred 20 leti zame to sploh ni bilo nič nenavadnega, da si se kar priključil k nekemu. Kadar grem zdaj na dopust, poskrbim za to, da se čim več ukvarjam s športom, da čim več berem, spoznam kulinariko ...« Je njegov urnik na dopustu načrtovan do zadnje potankosti ali dopušča tudi kaj spontanosti? »Poglejte, moja žena dela štiriindvajset ur na dan z ljudmi. Nепrestano komunicira. Mora se odpočiti, zato na dopustu upoštevam njene želje. Dokler sem bil sam, je bilo drugače. Sem privrženec potovanj, ki ponujajo preplet športnih dejavnosti in kulturnih atrak-

cij. Igranje golfa, hribolazenje, ogledovanje kulturnih znamenitosti, branje leposlovja ter srečevanje z zanimivimi ljudmi. Nekateri se ob teh priložnostih tudi poslovno izklopijo, jaz se ne. Ne potrebujem tega. Recimo, kadar grem v Maroko, mi ambasador naredi plan, s kom se lahko srečam.«

Sam svoj kritik. Podjetja Škrabčevih združujejo tri dejavnosti: posel, fitnes, kultura. Kaj je njihova rdeča nit? »Vse naštetje je sredstvo za eksistenco mene in moje žene. Hkrati pa so prisotne tudi vrednote podjetništva, sprejemanje tveganj, trdo delo, sestavljanje delavnih timov, sposobnost prodajanja storitev, sposobnost preživetja. Bistveno je, da izbereš sposobne ljudi, jih združiš v tim in obdržiš zadovoljno stranko ali očaraš in zadovoljiš stranko. Kupec je kralj. Rdeča nit je verjetno zasledovanje odličnosti. Za oba.« Je pomemben proces ali izdelek? »Svetlana Proskurina, ruska režiserka, ki je s filmom Najlepši časi obogatila lanski Liffe, je rekla, da je zanjo idealna služba tista, ki ponuja užitek v procesu, ne v rezultatih. Če res uživaš v svojem delu, se ti ni treba obremenjevati z rezultatom. Ker veš, da bo dober.«

Ga kritika potre ali kreativno vznemiri? »Tam, kjer dva človeka isto mislita, je eden preveč. Moj cilj je sodelovanje s partnerji. Kritiko celo pričakujem, saj vendar nisem popoln! Največji kritik samega sebe sem sam. Vsak dan imam toliko dilem in problemov s samim seboj!« Pa je imel kdaj občutek, da so ga v biznisu, tako kot pravi Al Pacino v Botru III, zvelikli v nekaj, česar se je pravkar s težavo rešil? »Hja, v življenju se mi je že pripetilo, da sem se česa s težavo rešil; nikoli pa si ne priznam, da me je v to godljo kdo povlekel. Da so drugi krivi za spodrsnjaje, je zame slab izgovor, ki tudi kaže na pomanjkanje vsakršne odgovornosti. Moje vodilo je, da je vsak svoje sreče pa tudi nesreče kovač. Sicer pa mi je ljubši drug Al Pacinov citat. Rekel je, da bo dal takšno ponudbo, ki je ne more dobiti z nobenim denarjem.« (smeh) Misli ponudbo, ki je ne bo mogel zavrniti? Jo je sam kdaj dobil? »Hm, ne bi rekel. Ko pa sva že pri mafijskih filmih, mi je veliko bližji Kazino.«

Kaviar z žlico. Kaj pa vodka? Jo ima rad? »Seveda. Ampak kozarček, nič več. In še to le ob posebnih priložnostih. Da ne bo nesporazumov, tako ekskluzivistično jo pijejo tudi moji prijatelji v Rusiji. Najboljša je ledeno mrzla. Odvisno je tudi od tega, kaj ješ zraven. Odlična je s kaviarjem in rusko hrano sploh.« Je kaviar s prsti? »V Rusiji sem ga jedel z žlico. Seveda v obdobju Sovjetske zveze, ko je bil tako poceni. Sicer pa ga najraje jem s kislometano ali z jajčkom, čebulo na toastu. Na tanko namazanega. Za vzorec. Ampak zdaj je ruski prepovedan. Ker je treba revitalizirati morskopolulacijo.« Pa je pravi gurman? »Hm, ne vem. Pravzaprav ni stvari, ki je ne bi jedel. Predvsem pa rad dobro jem v dobri družbi. Sem ljubitelj predvsem družabnega obedovanja. Fondi pa japonski šabu-šabu.«

»Si kot poslovnež imidž ustvarja sam ali mu ga diktira poslovni svet, v katerem se giblje? »Hm, to je dialektično vprašanje. Sam si ga, ampak ves čas smo v interaktivni povezavi z drugimi. Tisti, ki ima iluzijo, da si ga ustvarja sam, naj še naprej živi v tej iluziji.« Pa ima osebnega trenerja? »Za

Stran / Page: 21

Doseg / Reach: 132000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1003 cm2

4 / 4

imidž?» Za karkoli. »Rad bi imel ogromno osebnih trenerjev. Ogromno stvari bi rad izboljšal na sebi in prepričan sem, da bi jih lahko s pomočjo strokovnjakov – dobrih učiteljev izboljšal. Rad bi bolje pisal, rad bi bolje govoril, vedel več o Platonu pa o Stendhalu ... Spet sva pri postavljanju prioritete.« Francoski modni kreator Jean Paul Gaultier pravi, da moda ni niti za moške niti za ženske, temveč za ljudi. Komentar? »Jaz pa sem v nekem ruskem filmu slišal, da je ženska najboljši človekov prijatelj. Ah, poskušam duhovičiti. Seveda, moda je privilegij obeh spolov. Gaultier je dovolj velika avtoriteta, da ve, kaj govori.« (smeh)

Glede na to, da na Škrabčevi domačiji in v Mi-

klovi hiši v Ribnici že več let potekajo razstave iz likovne zbirke Riko, kaj bi postavil na ogled v svoji osebni »retrospektivi«? »Dvomim, da bom kdaj imel čas narediti kaj takšnega. Sicer pa vedno gledam naprej. Kadar me nekdo vpraša, kjer si bil včeraj, rečem, ne vem. Vprašaj me raje, kam grem jutri. Ali še raje, kaj počnem danes. Upam, da bom lahko vedno govoril: premlad sem, da bi živel od spominov.« Ura je skoraj enajst. Pred pisarno že čakajo udeleženci sestanka, ki bi se moral začeti pred pol ure. Naš sogovornik se prijazno opraviči za zamudo in pošlje v slovo poljub. Zunaj je preklemansko mrzlo. V duši pa je toplo. ■

>> Če res uživaš
v svojem delu, se ti
ni treba obremenjevati
z rezultatom. Ker veš,
da bo dober. <<